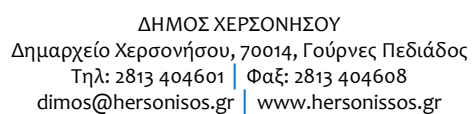

ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ

ΕΤΑΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
& ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Γ. Παπανδρέου 5, 71306, Ηράκλειο
Τηλ: 2810 361242 Φαξ: 2810 361152
info@etam.gr | www.etam.gr

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΕΡΓΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΣΤΟΧΟΙ, ΑΞΟΝΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	3
1.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	3
1.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	4
1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ	8
1.4 ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	16
1.5 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΞΟΝΩΝ, ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ	19
2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	32

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διεξοδική καταγραφή των δεδομένων της περιοχής της λαγκάδας σε συνάρτηση με τη φυσιογνωμία και το κοινωνικό-οικονομικό γίνεσθαι, καθώς και η κωδικοποίηση-εξειδίκευση τους στην ανάλυση SWOT ανέδειξε την πλήρη εικόνα της, γεγονός που αποτυπώθηκε-αξιοποιήθηκε-επιβεβαιώθηκε και από το εντόπιο διάλογο που διεξήχθη, κατά τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης.

Αξιολογώντας, ανά τομέα και χωρικά την ένταση και το βάρος των κενών που καταγράφηκαν, την υστέρηση που μετρήθηκε, αλλά και το μέγεθος και την ένταση του αναπτυξιακού αποθέματος που εντοπίσθηκε, συνάγεται το συμπέρασμα ότι πέραν από τα προβλήματα και τις ανάγκες που αποτελούν διαρκώς τροχοπέδη και αρνητικό πρωταγωνιστή στην καθημερινότητα και το επίπεδο ζωής των κατοίκων, η Λαγκάδα διαθέτει πολλά σημεία υπεροχής τα οποία αποτελούν βάσιμα τους αναπτυξιακούς πυλώνες που προσδίδουν σε πραγματικούς όρους ενθαρρυντική διάσταση και ελπιδοφόρα προοπτική.

Κυρίαρχο ζητούμενο κατά συνέπεια, συνιστά η μείωση των περιορισμών και εμποδίων και η ταυτόχρονη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων, εις τρόπον ώστε το παρόν Πρόγραμμα να διατυπώσουν από κοινού την αναπτυξιακή πρόταση στη βάση ενός ρεαλιστικού οράματος, με μετρήσιμους στόχους και αποτελεσματικές δράσεις και έργα.

Σε κάθε περίπτωση οφείλουμε να επισημάνουμε ότι όπως κατέδειξαν τα ευρήματα του Προγράμματος, η “αναπτυξιακή επανεκκίνηση” της Λαγκάδας εξαρτάται περισσότερο από την ύπαρξη και λειτουργία μηχανισμού στήριξης, διαχείρισης και συντονισμού της αναπτυξιακής διαδικασίας, που θα έχει ως στόχο την ανάδειξη και αξιοποίηση της δυναμικής της περιοχής και πολύ λιγότερο, από την επίλυση των προβλημάτων της, δεδομένου ότι η ανάπτυξη με την ύπαρξη/λειτουργία (υλικών και άυλων) υποδομών δεν είναι έννοιες ταυτόσημες, αλλά επάλληλες και επαγωγικές.

Εν προκειμένω, το παρόν Πρόγραμμα, φιλοδοξεί να αποτελέσει μια πρόταση η οποία εν πολλοίς επιδιώκει:

- ☒ Να δώσει λύση, στο μέτρο του εφικτού, στην καθημερινότητα των κατοίκων.
- ☒ Να εντοπίσει τρόπους και πόρους, ώστε να γίνουν τα αναγκαία και ειδικότερα τα κρίσιμα έργα.
- ☒ Να περιγράψει μεθόδους που αξιοποιούν τις ευκαιρίες και ενθαρρύνουν τις δυνατότητες.
- ☒ Να προκαλέσει το ενδιαφέρον, για συζήτηση και συμφωνία σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο (τοπικό αναπτυξιακό συμβόλαιο).
- ☒ Να εμπυχώσει, να ευαισθητοποιήσει και να βοηθήσει, ώστε να αλλάξει το κλίμα.
- ☒ Να υποδείξει πρωτοβουλίες, διαδικασίες και ρόλους, δεδομένου ότι η λαγκάδα είναι (σε κάθε περίπτωση) οι άνθρωποι της.
- ☒ Να δημιουργήσει εν τέλει, βάσιμες ελπίδες και προοπτικές.

Προς αυτή την κατεύθυνση το σχέδιο πρέπει να είναι στοχευμένο και λιτό, χωρίς υποσχέσεις αλλά με προτάσεις, ρεαλιστικές και ποιοτικές που θα λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές και θα φέρουν μετρήσιμο αποτέλεσμα, δεδομένου ότι η ανάπτυξη και εξέλιξη (γενικά και ειδικά) δεν εξαγγέλλεται ούτε επιβάλλεται, αλλά σχεδιάζεται, μεθοδεύεται, υλοποιείται, αξιολογείται, επαναπροσδιορίζεται, συνεχίζει και το κυριότερο, η πραγματική ανάπτυξη: δεν ολοκληρώνονται ποτέ.

1. ΣΤΟΧΟΙ, ΑΞΟΝΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Όπως και σε προηγούμενα σημεία του παρόντος αναλύθηκε διεξοδικά, τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης της Λαγκάδας εστιάζονται: στο παραγωγικό μοντέλο, στο τοπικό/χωροταξικό πρότυπο, στο κοινωνικό-πληθυσμιακό προφίλ και κατ' επέκταση στην ποιότητα ζωής, στο φυσικό περιβάλλον και (κυρίως) στο φράγμα, ζητήματα που σχετίζονται απόλυτα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες και κυρίως με τα “σημεία υπεροχής” της περιοχής, η οποία εξακολουθεί να είναι αγροτική με δυσοίωνες όμως προοπτικές σε σχέση με την απόδοση και το τοπικό εισόδημα.

Στις βασικές παραδοχές περιλαμβάνεται η άποψη ότι: η Λαγκάδα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί (α) χωρίς το φράγμα και (β) χωρίς τη μεγάλη τουριστική ζώνη στη βόρεια παραλία του Δήμου.

Παράλληλα η Λαγκάδα, αποτελεί “πέραςμα” προς το Οροπέδιο Λασιθίου με τρεις πύλες εισόδου (Μάλια/Κράσι, Σταλίδα/Μοχός, Χερσόνησος/Ποταμιές) η οποία στρατηγικά και σταδιακά θα πρέπει να μετατρέψει/μετεξελίξει τους “χωρικούς ανταγωνιστές” (παραλιακό μέτωπο, Οροπέδιο Λασιθίου) σε “αναπτυξιακούς εταίρους” αθροίζοντας δυνάμεις και λειτουργώντας συμπληρωματικά μεταξύ τους. Ακόμα, η Λαγκάδα διαθέτει υποδομές που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση (ανενεργές οι περισσότερες) και που πρέπει να αξιοποιηθούν, να καταστούν λειτουργικές και βιώσιμες ώστε να υπηρετήσουν τις τοπικές ανάγκες, ενώ υπάρχουν και ελλείψεις-κενά που πρέπει να καλυφθούν ιεραρχικά και κατά προτεραιότητα. Τέλος, η Λαγκάδα δε θα πρέπει να αναλώσει άλλο χρόνο γύρω από το τι δεν έγινε και το τι θα μπορούσε, αλλά να εστιάσει στο τι, πως θα γίνει, πότε και από ποιους.

Συνοψίζοντας από το πρόγραμμα-σχέδιο αναζητούμε συνολικά και επιμέρους: το γιατί της αναπτυξιακής υστέρησης που εμφανίζει η περιοχή, το πώς της αναπτυξιακής επανεκκίνησης, το τι εμποδίζει, το... θα μπορούσε και κυρίως, το πραγματικό

μέγεθος, όφελος και προοπτική της αλυσίδας αξίας της Λαγκάδας, η οποία θα πρέπει με σημείο αναφοράς το φράγμα που πλέον αποτελεί μια (νέα) πραγματικότητα, να μας “διηγηθεί” μια “καινούργια ιστορία” με αφηγητή την ίδια την τοπική κοινωνία.

Στην προκειμένη περίπτωση τόσο το φράγμα όσο και τα υπόλοιπα σημεία υπεροχής-πλεονεκτήματα (φυσικό ανάγλυφο, μνημειακός και θρησκευτικός πλούτος, οικιστικό απόθεμα, πολιτισμός, άνθρωποι, δρώμενα κ.α.) δίνουν το δικαίωμα και χαρίζουν την ευκαιρία στην περιοχή να δημιουργήσει ένα νέο μοντέλο, ένα νέο μύθος γύρω από το φράγμα και τη Λαγκάδα συνολικά. Δίνεται δηλαδή η δυνατότητα η περιοχή να “φρεσκάρει” και να “ξανακρεμάσει το κάδρο” της, ώστε να φανεί η πραγματική της εικόνα τόσο προς τα μέσα όσο και προς τα έξω.

1.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η αναπτυξιακή στρατηγική είναι στην ουσία ένα σχέδιο που περιλαμβάνει όραμα, στόχους, σκοπούς και μέτρα πολιτικής που θα βοηθήσουν ένα τόπο, μια περιοχή, μια χωρική ζώνη να επιτύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Πρόκειται δηλαδή για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που συνδέει τα πλεονεκτήματα (δυνατά σημεία ή σημεία υπεροχής) με τις σύγχρονες προκλήσεις (ευκαιρίες) του μικρο και μακρο περιβάλλοντος, μέσω κατάλληλων μηχανισμών, μέτρων, πρωτοβουλιών και δράσεων.

Η στρατηγική είναι μια διαδικασία η οποία κατά κανόνα υποδεικνύει το δρόμο προς το επιθυμητό αποτέλεσμα, αλλά δεν μπορεί να το εγγυηθεί ή να το διασφαλίσει. Στα βασικά της χαρακτηριστικά περιλαμβάνονται: συγκεκριμένοι, ρεαλιστικοί και διαχρονικοί στόχοι, σαφής κατανόηση των δυσκολιών και των εμποδίων, αντικειμενική εκτίμηση των μέσων και των πόρων επίτευξης των στόχων, αντίληψη και υπόδειξη του τρόπου αποτελεσματικής υλοποίησης της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Όπως γίνεται φανερό από τα παραπάνω, η στρατηγική για την “επανεκκίνηση” της Λαγκάδας αποτελεί σημαντικό και αναπόσπαστο στοιχείο του σχεδιασμού και της όλης προσπάθειας, δεδομένης της αντικειμενικής δυσκολίας του εγχειρήματος και του

ευμετάβλητου περιβάλλοντος στο οποίο κινείται και στηρίζεται η αναπτυξιακή διαδικασία στο σύνολο της.

Στην προκειμένη περίπτωση η αναπτυξιακή στρατηγική για τη Λαγκάδα εστιάζει:

- ☑ Στην αντιμετώπιση της υστέρησης που εμφανίζει σε διάφορα επίπεδα και τομείς με αστικό πρόσημο και προσανατολισμό, που συνεπάγεται την αναβάθμιση της καθημερινότητας των πολιτών, καθώς και τη συμπλήρωση και αναβάθμιση των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών σε είδος και σε μέγεθος ώστε να φθάσει στα όρια του αστικού επιπέδου ζωής.
- ☑ Στην αξιοποίηση στοιχείων του τοπικού κεφαλαίου, με τρόπο ώστε να υπάρξει αναδιάταξη δυνάμεων σε ότι αφορά τον παραγωγικό ιστό, την αναστροφή της δημογραφικής συρρίκνωσης, εγκατάλειψης και κοινωνικής υποχώρησης και τη δημιουργία ενός βιώσιμου από κάθε πλευρά χωρικού πόλου, μέσα από τη βελτίωση της πραγματικής εικόνας, την ανάδειξη της διαχρονικής ταυτότητας, και την καλλιέργεια κλίματος εξωστρέφειας και επικοινωνίας.
- ☑ Στην καθιέρωση της συμμετοχικής διαδικασίας ως βασική τοπική συνιστώσα με κυρίαρχο στόχο τόσο το σχεδιασμό όσο και την εφαρμογή και διαχείριση του σχεδίου με αλληλένδετες δράσεις και πρωτοβουλίες και με τη συμμετοχή όλων των μορφών και επιπέδων τοπικής διακυβέρνησης, αλλά και τη συμμετοχή (κυρίως) της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και φορέων και προσώπων που μπορούν να λειτουργήσουν ως ηγέτες-μέντορες, ικανοί να πείσουν και να κινητοποιήσουν, να συντονίσουν και να εμπνεύσουν και κυρίως πρόθυμους να συμβάλλουν και να προσφέρουν, καλλιεργώντας και δημιουργώντας μεθοδικά και εξελικτικά κλίμα αυτοπεποίθησης, ικανοποίησης, ελπίδας, αισιοδοξίας και προοπτικής.
- ☑ Στην επίτευξη ρεαλιστικών και μετρήσιμων, οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και δημογραφικών στόχων, εναρμονισμένων τόσο με το τοπικό γίνεσθαι όσο και με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες σε δημοτικό αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο, συνεισφέροντας στη βελτίωση κοινά αποδεκτών δεικτών, με κατεύθυνση προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα και με βασική

προτεραιότητα το ανθρώπινο κεφάλαιο, την επιχειρηματικότητα, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και τις κρίσιμες υποδομές, εις τρόπον ώστε σε σύντομο (όσο αυτό είναι εφικτό) χρονικό διάστημα να υπάρξει εμφανής αλλαγή σε ότι αφορά τη βελτίωση της εικόνας και εν τέλει τη χωρική διαφοροποίηση.

Το σύγχρονό όραμα της Λαγκάδας αντικειμενικά την τοποθετεί σε περίοπτη θέση στον αναπτυξιακό χάρτη της περιοχής και μάλιστα της ορίζει ρόλο, ισότιμο σε σχέση με τις υπόλοιπες μικροπεριοχές-μικροζώνες του Δήμου, συμπληρωματικό με την παράκτια ζώνη και πρωταγωνιστικό σε σχέση με την ομογενοποίηση και τη λειτουργική ενοποίηση του Δήμου, κυρίως σε οργανωτικό-λειτουργικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, εις τρόπον ώστε η άρση των ενδοδημοτικών ανισοτήτων από θεωρητική έννοια να καταστεί προτεραιότητα και πραγματικότητα.

ΟΡΑΜΑ

Λαγκάδα: από πέρασμα → προορισμός

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1

Βελτίωση
ποιότητας
ζωής

2

Χωρική
ανασύνταξη

3

Αύξηση της
απασχολη-
σιμότητας και
του τοπικού
εισοδήματος

4

Διατήρηση
τοπικής
ταυτότητας

5

Κοινωνική
ανασυγ-
κρότηση

ΑΞΟΝΕΣ

Άξονας 1.1

Καθημερινότητα

Άξονας 2.1

Κρίσιμες
Υποδομές

Άξονας 3.1

Στήριξη τοπικής
παραγωγής,
αυτοαπασχόλησης,
επιχειρηματικότητας

Άξονας 4.1

Τοπικότητα –
Ελκυστικότητα

Άξονας 5.1

Τοπικό
Κεφάλαιο

Η μέχρι τώρα εικόνα της Λαγκάδας είναι πέρασμα επισκεπτών ελλήνων και ξένων προς και από άλλους προορισμούς (κυρίως προς το Οροπέδιο), καθώς και τόπο επίσκεψης (για Σαββατοκύριακο), κατοίκων που έλκουν την καταγωγή αλλά που δεν μένουν στους οικισμούς της περιοχής. Η μετεξέλιξη της από πέρασμα σε προορισμό δεν σηματοδοτεί μόνο τη (λογική και αναμενόμενη) διάχυση του τουριστικού ρεύματος της παραλίας προς την ενδοχώρα. Αντίθετα, το όραμα εστιάζει στην προοπτική η Λαγκάδα να αποτελεί έτσι πόλο έλξης για επιστροφή και μόνιμη διαμονή πληθυσμού που κατάγεται από την περιοχή, καθώς και τόπο εγκατάστασης νέων που την επιλέγουν ως τόπο κατοικίας, τόπο εργασίας και αυτό-απασχόλησης.

Παράλληλα, η Λαγκάδα οραματίζεται / φιλοδοξεί να αποτελέσει τόπο εγκατάστασης νέων παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ανάληψης στοχευμένων επενδυτικών πρωτοβουλιών μικρής και μεγάλης κλίμακας κυρίως στον τριτογενή τομέα (εμπόριο, εστίαση, αναψυχή και διαμονή), καθώς επίσης και χώρο συνέχισης της αγροτικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας και επέκταση σε νέες, όπως π.χ. τα αρωματικά φυτά, αλόη και η μελισσοκομία.

Ταυτόχρονα, η διάχυση της παράκτιας τουριστικής δραστηριότητας προς την ενδοχώρα και η προσέλκυση επισκεπτών από άλλες περιοχές, θα καταστήσει τη Λαγκάδα λόγω και των πλεονεκτημάτων που διαθέτει, ιδανικό χώρο επίσκεψης, περιήγησης, αναψυχής, ανακάλυψης, φιλοξενίας, διασκέδασης και μάθησης.

1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ

Τα τελευταία χρόνια όλοι οι προβληματισμοί που αναπτύχθηκαν, οι συζητήσεις που έγιναν και τα κείμενα που δημοσιεύθηκαν καταλήγουν σε δυο βασικά συμπεράσματα: (α) τα προβλήματα και οι ευκαιρίες στις αγροτικές περιοχές είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν και να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά μόνο με πολυτομεακές και ολοκληρωμένες πρακτικές και μεθόδους και (β) η ύπαιθρος δεν ταυτίζεται πλέον με την άσκηση μόνο γεωργικής δραστηριότητας, αλλά βασικό χαρακτηριστικό της είναι οι πολλαπλές λειτουργίες και δράσεις που επιτελούνται (παραγωγικές – επιχειρηματικές – κοινωνικές – περιβαλλοντικές) και που συνολικά διαμορφώνουν μια σύγχρονη και εντελώς διαφορετική σε σχέση με το παρελθόν εικόνα.

Με βάση τις δύο αυτές προσεγγίσεις-διαπιστώσεις η Λαγκάδα στο εξής:

- ☑ Δε θα πρέπει να είναι και δε θα είναι, μόνο χώρος άσκησης γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας, αλλά (θα πρέπει) να συγκεντρώνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων, άλλοτε συμπληρωματικών και άλλοτε ανταγωνιστικών μεταξύ τους (τουρισμός, οικοτεχνία, εμπόριο, υπηρεσίες), καθώς και κοινωνικές λειτουργίες και δράσεις (μόνιμη και εξοχική κατοικία, κοινωνικές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις πολιτισμού και αναψυχής, πρωτοβουλίες διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, έργα περιβαλλοντικής διατήρησης και προστασίας κ.α.).
- ☑ Η εικόνα που θα παρουσιάζει θα έχει έντονη διαφοροποίηση σε σχέση με το παρελθόν λόγω της ύπαρξης του φράγματος, αλλά και των δημογραφικών και κοινωνικοοικονομικών αλλαγών κατά συνέπεια, θα πρέπει να εξετάζεται και να αντιμετωπίζεται ξεχωριστά σε επίπεδο μικροζώνης/μικροπεριφέρειας.
- ☑ Θα χαρακτηρίζεται ως ένας ιδιαίτερος και δυναμικός χώρος που δέχθηκε, δέχεται αλλά και ασκεί θετική επίδραση και επιρροή τόσο στον υπόλοιπο Δήμο, όσο και στο ευρύτερο περιφερειακό χώρο (Ηράκλειο, Άγιος Νικόλαος), ενώ σε συνδυασμό με τα ευρήματα-συμπεράσματα από τη μελέτη αλλά και τη διαβούλευση που έλαβε χώρα, επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι ο σχεδιασμός, η εφαρμογή, η εξέλιξη και η διαχείριση του σχεδίου απαιτούν ολοκληρωμένη, πολυεπίπεδη και πολυτομεακή αντιμετώπιση.

Συνεπώς, κύρια επιδίωξη για τη Λαγκάδα είναι τόσο η δρομολόγηση ολοκληρωμένης και βιώσιμης ανάπτυξης της συνολικά και σε βάθος χρόνου, όσο και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των τοπικών ανισοτήτων και η δημιουργία βάσιμης προοπτικής για τους ανθρώπους της, μέσα από μετρήσιμους και εφικτούς στόχους, οι οποίοι πρέπει:

- ☑ Να είναι φιλόδοξοι: Η θέσπιση υψηλών και φιλόδοξων στόχων μπορεί να δώσει σημαντική ώθηση και ελπίδα στο σύνολο της περιοχής και να κινητοποιήσει τοπικές δυνάμεις με απρόσμενα θετικά αποτελέσματα.

- ✓ Να είναι ορισμένοι και συγκεκριμένοι: Η στόχευση δε θα πρέπει να θίγει μόνο ένα ζήτημα και ούτε βέβαια να αποτελεί μια γενική και αόριστη έννοια, διότι δε θα φέρει κανένα αποτέλεσμα.
- ✓ Να είναι μετρήσιμοι: Η δυνατότητας σύγκρισης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας ενός στόχου προϋποθέτει την ποσοτικοποίηση του και ει δυνατόν τη χρήση δεικτών επίδοσης.
- ✓ Να είναι ρεαλιστικοί: Για να μην μείνουν οι στόχοι ευχές και κενό γράμμα θα πρέπει να συνάδουν με τις ανάγκες και τις προοπτικές της περιοχής, αλλά και με τις δυνατότητες υλοποίησης, τόσο από πλευράς πόρων όσο και μέσων.
- ✓ Να σχετίζονται με το χρόνο: Οι στόχοι μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμοι ή μακροπρόθεσμοι ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που υπάρχουν, γεγονός που καθορίζει εν πολλοίς την εφικτότητα και την αποτελεσματικότητα τους.
- ✓ Να είναι αποδεκτοί από την κοινωνία: Παρόλο που είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει συνολική συμφωνία και αποδοχή τόσο στη στρατηγική όσο και στη στόχευση, εντούτοις ο δημόσιος διάλογος και η υιοθέτηση και στήριξη στόχων και επιλογών, από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της τοπικής κοινωνίας, αποτελεί μια διαδικασία άκρως επιβεβλημένη και ικανή να φέρει εις πέρας και την πιο φιλόδοξη στόχευση.

Στο πλαίσιο αυτό, ο συνολικός σχεδιασμός εστιάζει στους εξής πέντε (5) στόχους:

1

**Βελτίωση
ποιότητας ζωής**

2

**Χωρική
ανασύνταξη**

3

**Αύξηση της
απασχολη-
σιμότητας και
του τοπικού
εισοδήματος**

4

**Διατήρηση
τοπικής
ταυτότητας**

5

**Κοινωνική
ανασυγ-
κρότηση**

Ο πρώτος στόχος που αφορά την ποιότητα ζωής πρωτίστως τίθεται για να αντιμετωπίσει έμπρακτα τα προβλήματα της καθημερινότητας τα οποία δημιουργούν δυσκολίες και εμπόδια στον τοπικό πληθυσμό, εντείνουν τις ανισότητες σε μια σειρά κοινωνικών υπηρεσιών, παροχών και εξυπηρετήσεων, τόσο σε σύγκριση με άλλες περιοχές του Δήμου, όσο και σε σχέση με το Ηράκλειο που λειτουργεί ως πρότυπο επίπεδο ποιότητας ζωής και εύρους υπηρεσιών (αστικό επίπεδο ζωής). Η στρατηγική όσον αφορά την ποιότητα ζωής με άξονα την καθημερινότητα, πέραν της άμεσης επίπτωσης-ωφέλειας για τον τοπικό πληθυσμό, δημιουργεί βάσιμες προϋποθέσεις συγκράτησης του τοπικού πληθυσμού αλλά και εγκατάστασης νέου, βελτιώνει τους δημογραφικούς και κοινωνικούς δείκτες, ενώ παράλληλα μειώνει το αίσθημα της εγκατάλειψης, απομόνωσης και διαφορετικής αντιμετώπισης της τοπικής κοινωνίας, ενώ ενισχύει το αίσθημα της ασφάλειας, της αυτοπεποίθησης, της σιγουριάς και της προοπτικής για τον τόπο και τους ανθρώπους του.

Ο δεύτερος στόχος (χωρική ανασύνταξη) με άξονα προτεραιότητας τις κρίσιμες υποδομές είναι από κάθε άποψη ιδιαίτερα σημαντικός, δεδομένης και της ύπαρξης του φράγματος, το οποίο δημιούργησε νέα δεδομένα τόσο στο τοπίο, το φυσικό περιβάλλον και την παραγωγική εικόνα όσο και στη χωροταξία της περιοχής και ειδικότερα στις χρήσεις γης. Προς αυτή την κατεύθυνση προτεραιότητα αποτελούν οι υποδομές (υλικές και άυλες) μικρής και μεγάλης κλίμακας και σημασίας που κρίνονται απαραίτητες και που χωρίς αυτές δεν μπορεί να λειτουργήσει η περιοχή, ήτοι οι κρίσιμες υποδομές. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τόσο το ειδικό χωρικό σχέδιο το οποίο πρέπει άμεσα να εκπονηθεί προκειμένου μέσα από ρυθμίσεις και μέτρα θεσμικού χαρακτήρα να λειτουργήσει προληπτικά σε ενέργειες και παρεμβάσεις οι οποίες μπορούν να βλάψουν τα περιβάλλον, την αισθητική του τοπίου, αλλά και την εν γένει λειτουργία του χώρου, όσο και τεχνικές υποδομές που θα βελτιώσουν το επίπεδο ζωής κατοίκων και επισκεπτών και θα θεραπεύσουν περιβαλλοντικά προβλήματα και βλάβες, που είναι ορατές και δυσκολεύουν τη ζωή ή απειλούν την υγεία των κατοίκων (διαχείριση αποβλήτων), καθώς και κοινωνικές υποδομές που θα διευκολύνουν και θα λειτουργήσουν συνολικά και υποστηρικτικά.

3 Σε ότι αφορά τον τρίτο στόχο «Αύξηση της απασχολη-σιμότητας και του τοπικού εισοδήματος», τέθηκε επειδή ανήκει στις βασικές παραμέτρους που προσδιορίζουν το βιοτικό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής και τυχόν αρνητικές επιπτώσεις του, εμποδίζουν εξ αντικειμένου την κοινωνική πρόοδο και συνοχή. Σημειώνεται ότι η περιοχή έχει μέχρι σήμερα αγροτικό χαρακτήρα, όπου το τοπικό εισόδημα συρρικνώνεται συνεχώς και τίθεται πλέον θέμα βιωσιμότητας των περισσότερων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Ευτύχημα αποτελεί, η γειτνίαση της με το παραλιακό μέτωπο όπου κυριαρχούν οι τουριστικές δραστηριότητες, η οποία έχει επιτρέψει σε πολλούς κατοίκους να απασχολούνται έστω και εποχιακά με τον τουριστικό κλάδο. Στη βάση των παραπάνω διαρκές μέλημα παραμένει η δημιουργία θέσεων εργασίας είτε σε επιχειρήσεις της περιοχής, είτε με τη δημιουργία νέων στον τομέα της διαμονής, εστίασης και αναψυχής, αλλά και της οικοτεχνίας, είτε τέλος με την ενασχόληση με την αγροτική παραγωγή σε συνάρτηση με συμπληρωματικές πηγές εισοδήματος. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει στήριξη της τοπικής παραγωγής, της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, ενώ η εν λόγω στόχευση περιλαμβάνει και τον αναπροσανατολισμό της αγροτικής παραγωγής (όσο αυτό είναι σκόπιμο και εφικτό εξαιτίας και της κλιματικής αλλαγής) που θα έχει κατεύθυνση πέραν από τις βιολογικές καλλιέργειες, την επιλογή νέων και αποδοτικών καλλιεργειών, καθώς και τη βελτίωση (όπου είναι δυνατή) της ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων με μεθόδους παραγωγής που απαιτούν χαμηλές εισροές, διαφοροποιούν την ποιότητα και προστατεύουν το περιβάλλον.

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί και η βάσιμη δυνατότητα και προοπτική δημιουργίας δραστηριοτήτων γύρω από τον τουριστικό κλάδο σε ότι αφορά τις υποδομές διαμονής αλλά και εστίασης και αναψυχής, τόσο ως κύρια όσο και ως συμπληρωματική δραστηριότητα.

4 Η διατήρηση της τοπικής ταυτότητας με άξονα την τοπικότητα-ελκυστικότητα, ως στόχος, αφορά στην ορθολογική χρήση και διατήρηση των φυσικών πόρων αλλά και την απόλυτη προστασία τους από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, στην αντιμετώπιση-αποκατάσταση περιβαλλοντικών βλαβών καθώς και στην ένταξη της πρόληψης στις προτεραιότητες τις αναπτυξιακής διαδικασίας.

Παράλληλα, η ανάδειξη και αξιοποίηση της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς είτε αυτή αφορά τα ιστορικά και εκκλησιαστικά μνημεία, είτε το οικιστικό απόθεμα και την αγροτική δραστηριότητα, είναι σημεία που διατηρούν και ενισχύουν την εικόνα, την ταυτότητα και τη μοναδικότητα της περιοχής, σε συνάρτηση με την πλούσια από κάθε άποψη ιστορία, παράδοση και πολιτιστική δραστηριότητα, έχει εποχικό-αποσπασματικό χαρακτήρα.

5

Ο στόχος «Κοινωνική Ανασυγκρότηση» που εστιάζει στο τοπικό κεφάλαιο και ειδικότερα στο ανθρώπινο κεφάλαιο της περιοχής, αναδεικνύεται ίσως ο πιο ισχυρός πυλώνας και μέσο αναστροφής και αλλαγής των σημερινών δεδομένων. Σχετίζεται πρωτίστως με τη διαφοροποίηση του κλίματος και τις περιρρέουσες ατμόσφαιρας που ενίοτε εμπεριέχει αρνητισμό, απαισιοδοξία, υποχώρηση, απώλεια εμπιστοσύνης, παθητική στάση, έλλειψη ελπίδας και προοπτικής. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος μέσα από πρωτοβουλίες εμπψύχωσης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, αλλά και μέσα από την αυτο-οργάνωση και αυτό-διάθεση της τοπικής κοινωνίας συνολικά και ανά οικιστική ενότητα και με την ταυτόχρονη αρωγή, στήριξη και καθοδήγηση προσωπικοτήτων με κύρος, ικανότητα, αποδοχή αλλά και πρόθεση να βοηθήσουν στην υλοποίηση ενός δύσκολου από κάθε άποψη εγχειρήματος.

Είναι απολύτως βέβαιο ότι η αναστροφή του κλίματος και η βελτίωση της εικόνας της Λαγκάδας εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τον ανθρώπινο παράγοντα που μπορεί να παρέμβει με συστηματικό τρόπο και σε μείζονες τομείς, μέσα από την οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης εντός και εκτός Δήμου. Ο εντοπισμός, η μεταφορά και η υιοθέτηση καλών πρακτικών, η προώθηση και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων και ιδεών, σε όλα τα επίπεδα δραστηριότητας, η ενθάρρυνση και υποστήριξη καινοτόμων πρωτοβουλιών ή επιχειρηματικών ιδεών είναι ευθύνη και αποτέλεσμα ανθρώπινης πρωτοβουλίας και συνεργασίας που εστιάζει στην υιοθέτηση νέων τρόπων, προσεγγίσεων και διαδικασιών που αφορούν την αντιμετώπιση προβλημάτων και κυρίως την αξιοποίηση ευκαιριών και προοπτικών.

Όμως η πιο σημαντική-ουσιαστική συμβολή στην υλοποίηση του σχεδίου είναι η σύσταση και λειτουργία ενός άτυπου οργάνου συντονισμού, διαχείρισης και παρακολούθησης του Προγράμματος από μία ολιγομελή ομάδα «εκλεκτών και πρόθυμων» που σε στενή συνεργασία με το Δήμο θα στηρίξει με τρόπο καινοτόμο και ουσιαστικό την όλη προσπάθεια.

Η ομάδα αυτή θα αποτελείται από έμπειρους και καταξιωμένους πολίτες που κατοικούν μόνιμα ή έλκουν την καταγωγή ή έχουν στενή σχέση με την περιοχή και που θα λειτουργούν παράλληλα και υποστηρικτικά και όχι θεσμικά και αποφασιστικά σε σχέση με το Δήμο και συνολικά την όλη αναπτυξιακή διαδικασία.

Στις αρμοδιότητες της επιτροπής συντονισμού και διαχείρισης του Προγράμματος θα είναι μεταξύ άλλων η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας και της επιχειρηματικής κοινότητας, η προετοιμασία, η στήριξη και η προώθηση-επίλυση ζωτικών τοπικών θεμάτων, η στενή συνεργασία με τη Δημοτική Αρχή και τα τοπικά συμβούλια, η γνωμοδότηση επί τοπικών θεμάτων, η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων, δράσεων και επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, η επεξεργασία, εξειδίκευση και εμπλουτισμός αξόνων, δράσεων και μέτρων του Προγράμματος, η παρακολούθηση της πορείας και της αποτελεσματικότητας του, η ενεργοποίηση, ενθάρρυνση και στήριξη της αναπτυξιακής προσπάθειας της περιοχής π.χ. ενός κανονισμού οργάνωσης και λειτουργίας του άτυπου αυτού οργάνου.

Συνοψίζοντας, οι αναπτυξιακοί στόχοι όσο και οι άξονες προτεραιότητας αποβλέπουν και επιδιώκουν:

- ☒ Την ολοκλήρωση, συμπλήρωση και δημιουργία των κρίσιμων κατά σειρά προτεραιότητας και σημασίας υποδομών που αφορούν την καθημερινότητα και ταυτόχρονα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής (ύδρευση, βιολογικός, δίκτυα, κοινωνικές και προνοιακές υποδομές, εγκατάσταση και εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, προσπελασιμότητα, ενδοδημοτική επικοινωνία κα.).

- ☑ Τη βελτίωση των υποδομών προσπελασιμότητας και εξυπηρέτησης αγροτικών, επιχειρηματικών και τουριστικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και την πρόσβαση σε αξιόλογα μνημεία, χώρους και τόπους της Λαγκάδας, που αποτελούν σημεία αναφοράς και πόλο έλξης επισκεπτών.
- ☑ Τη συμπλήρωση, βελτίωση και αναβάθμιση υποδομών, έργων και εξοπλισμού που αφορά την ανάδειξη, διατήρηση και προστασία του φυσικού και εν γένει περιβαλλοντικού πλούτου (σημεία θέας, στάσης, παρατήρησης, περιπάτου, αναψυχής).
- ☑ Την ολοκλήρωση ή και συμπλήρωση δημόσιων υποδομών εντός των οικιστικών πυρήνων με στόχο τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων (αναπλάσεις, πλατείες, δρόμοι, παιδικές χαρές, εγκαταστάσεις, χώροι πρασίνου κα.).
- ☑ Την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας μέσω της σύμπραξης του Δήμου με τον ιδιωτικό τομέα ή με φορείς της κοινωνικής οικονομίας ή άλλους συλλογικούς φορείς, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.
- ☑ Την εκπόνηση άμεσα και κατά προτεραιότητα όλων των αναγκαίων μελετών (π.χ. το Ειδικό Χωρικό Σχέδιο) που θα θωρακίσουν την περιοχή από περιβαλλοντικούς κινδύνους και βλάβες και θα δώσουν τη δυνατότητα εύρυθμης και σύννομης δραστηριότητας και λειτουργίας σε ότι αφορά το φυσικό και δομημένο περιβάλλον.
- ☑ Τη διεκδίκηση-απαίτηση έργων που σχετίζονται με το φράγμα, καθώς και την υλοποίηση όλων των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που απορρέουν από την υλοποίηση του και αφορούν την περιοχή και τους κατοίκους της.
- ☑ Με κάθε πρόσφορο μέσο, τη στήριξη, διευκόλυνση, υπόδειξη, ενθάρρυνση και εξυπηρέτηση που αφορά επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες οι οποίες εκτός των άλλων δημιουργούν θέσεις εργασίας και λειτουργούν ως πόλος και εστία τοπικής ανάπτυξης, εξέλιξης και προοπτικής.
- ☑ Την καλλιέργεια, προώθηση και υιοθέτηση συνεργασιών, μεμονωμένων ή μέσω συλλογικών σχημάτων ή φορέων τόσο μέσα στη Λαγκάδα όσο και στο Δήμο, αλλά και εκτός, κυρίως με άλλες περιοχές, καθώς και με Πανεπιστήμια,

Οργανισμούς, φορείς και προσωπικότητες που θα συνδράμουν βάσιμα και αποφασιστικά με την εμπειρία και τεχνογνωσία τους στην αναπτυξιακή προσπάθεια.

- ☒ Την ανάδειξη και αξιοποίηση των σημείων υπεροχής της Λαγκάδας, που αφορούν τόπους, χώρους, σημεία, έννοιες, μνήμες, φυσιογνωμίες, πρόσωπα και προσωπικότητες και ταυτόχρονα την έμπνευση, προσέλκυση, φιλοξενία, εμπειρία και συνεργασία με φοιτητές, ερευνητές, επιστήμονες, καλλιτέχνες, επισκέπτες κα.
- ☒ Την αξιοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό ΜΜΕ, μέσων κοινωνικής δικτύωσης, διαμορφωτών κοινής γνώμης, δημοσιογράφων, bloggers, νέων, ανήσυχων, συλλογικοτήτων και γενικά κάθε θεμιτού μέσου που θα συμβάλλει στην επικοινωνία, συνεργασία, εξωστρέφεια και αλλαγή του κλίματος στην περιοχή.
- ☒ Την αλλαγή στάσης οπτικής, άποψης, θέσης γύρω από το φράγμα και την με κάθε τρόπο κατανόηση, προσαρμογή και αποδοχή της “νέας τάξης πραγμάτων” σε ότι αφορά την ύπαρξη του, ώστε με καθαρή σκέψη και ματιά να εντοπισθούν και να προκύψουν εκείνα τα σημεία που θα αποφέρουν τα μέγιστα δυνατά οφέλη για την περιοχή και τους κατοίκους της.
- ☒ Τον εντοπισμό, τη σύμφωνη γνώμη και τη συνεργασία μικρής ομάδας “εκλεκτών” και “πρόθυμων” να εμπλακούν, να συντονίσουν, να καθοδηγήσουν, να συμβουλέψουν, να διεκδικήσουν, να διαχειριστούν, να συνεργαστούν και να φέρουν εις πέρας ένα πολύ δύσκολο, καινοτόμο και πρωτόγνωρο εγχείρημα για την περιοχή, το Δήμο και την Περιφέρεια Κρήτης, ώστε η Λαγκάδα να δει σύντομα να υλοποιούνται... όσα πρέπει και μπορούν να γίνουν...

1.4 ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Είναι προφανές ότι η επιθυμητή αλλαγή σε οποιοδήποτε επίπεδο και τομέα δεν μπορεί να συμβεί άμεσα, οριζόντια και συνολικά. Η διαδικασία αλλαγής αφενός απαιτεί χρόνο και αφετέρου θεσμικούς και μη μηχανισμούς, μετασχηματισμούς και προσαρμογές. Κυρίως όμως, απαιτεί βούληση, προσήλωση και πίστη στο όραμα και

τους στόχους, καθώς και minimum αποδοχές και συμφωνίες, οι οποίες θα πρέπει να τηρηθούν από όλες τις πλευρές.

Ειδικότερα:

Είναι αναγκαία η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, πληροφόρηση και μύηση στη λογική και τη φιλοσοφία του Προγράμματος τόσο στο σύνολο της περιοχής όσο κυρίως στα χωριά, με συστηματικό, μεθοδικό και διαχρονικό τρόπο και με στόχο ώστε στο τέλος να επιτύχουμε τη μέγιστη δυνατή “χωρική προσομοίωση”, αποδοχή και υπεράσπιση του.

Απαιτείται καλλιέργεια σχέσεων αμοιβαίας εκτίμησης, εμπιστοσύνης και συνεργασίας τόσο μεταξύ των πολιτών (υπάρχει σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο), των τοπικών φορέων και του Δήμου (τοπικά συμβούλια, Δημοτικό Συμβούλιο, υπηρεσιακά στελέχη, Αντιδήμαρχοι, Δήμαρχος), ώστε αυτή η συνοχή να παγιωθεί και να αποτελέσει το βασικό όπλο και σύμμαχο για τη “μάχη” που πρέπει να δοθεί συνολικά και από όλους το επόμενο διάστημα.

Απαιτείται άνοιγμα-κάλεσμα προς την κοινωνία των πολιτών για ενεργοποίηση και συμμετοχή στην αναπτυξιακή προσπάθεια μέσω επιθυμητών και διακριτών ρόλων. Η προσπάθεια αυτή είναι επίπονη και δύσκολη, αλλά άκρως ενδιαφέρουσα και κρίσιμη, δεδομένης της ανάγκης αλλαγών σε επίπεδο νοοτροπίας, κουλτούρας, συμμετοχής, εθελοντισμού, συναίνεσης, αποδοχής αλλά και απομείωσης αντιδράσεων εξαιτίας εσφαλμένων αντιλήψεων ή και μικροσυμφερόντων, καθώς και κοινωνική αφύπνιση από τον εφησυχασμό και την τοπική μακαριότητα.

Προς αυτή την κατεύθυνση, μπορούν να βοηθήσουν αποφασιστικά:

- Ι. Οι κάθε είδους συλλογικότητες, κυρίως οι εντός αλλά και οι εκτός Λαγκάδας με αιχμή δόρατος τους πολίτες και τους τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους, οι οποίοι έχουν επιδείξει μέχρι σήμερα (σχεδόν στο σύνολο τους) ξεχωριστό και σε ορισμένες περιπτώσεις αξιοζήλευτο έργο και οι οποίοι στο παρόν Πρόγραμμα έχουν και θέση και ρόλο, μπορούν να καταστούν μόνιμοι και αξιόπιστοι

συνομιλητές και συνδιαμορφωτές τοπικών αποφάσεων, πρωτοβουλιών και δράσεων, έχοντας ως δεδομένο ότι αποτελούν τα πιο ζωντανά κύτταρα της τοπικής κοινωνίας την οποία μπορούν να πείσουν, να κινητοποιήσουν και να ενεργοποιήσουν σχήματα ή μονάδες, αξιοποιώντας τη δύναμη και δυναμική τους και καλύπτοντας τοπικά κενά και αδυναμίες με όρους και τρόπους, κατάλληλους, σύγχρονους και αποτελεσματικούς.

- II. Η ομάδα μεντόρων η οποία θα αποτελείται από προσωπικότητες κοινής αποδοχής με αποδεδειγμένο κύρος και αποδοχή, με επιτυχημένη προσωπική διαδρομή και επαγγελματικές περγαμηνές που εκδηλώνουν τη διάθεση για συμμετοχή και προσφορά και που μπορούν να ηγηθούν ενός άτυπου συμβουλευτικού-συμμετοχικού οργάνου που θα έχει ως αντικείμενο το συντονισμό, την επιστημονική στήριξη, τον έλεγχο, την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Προγράμματος, παράλληλα και ανάμεσα στην τοπική κοινωνία και τη Δημοτική Αρχή. Η ομάδα αυτή με την επί τόπου παρουσία, επιμέλεια και εγρήγορση μπορεί να συντονίσει και να κινητοποιήσει τοπικούς φορείς, παραγωγούς, επιχειρηματίες, ιδιώτες, πολίτες προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις μέσα από ενημέρωση, πειθώ και δράση και παράλληλα να πιέσει το Δήμο ή και άλλα κέντρα αποφάσεων για την υλοποίηση τόσο αναγκαίων όσο και συμφωνηθέντων.

Είναι κρίσιμη, απολύτως αναγκαία και χρήσιμη η χάραξη επικοινωνιακής στρατηγικής-πολιτικής, προς δύο κύριες κατευθύνσεις:

(α) Εσωτερικά (εντός Δήμου και περιοχής) προκειμένου να υπάρξει η μέγιστη δυνατή ενημέρωση του Προγράμματος προς κάθε εμπλεκόμενο-ενδιαφερόμενο-δικαιούχο ή και απλό πολίτη, ώστε να γίνουν κοινωνοί και εν τέλει αποδέκτες και υποστηρικτές του Προγράμματος και ταυτόχρονα να αξιοποιήσουν τις όποιες ευκαιρίες και δυνατότητες προκύψουν.

(β) Εξωτερικά, προκειμένου να υπάρξει η μέγιστη προβολή, επικοινωνία και εξωστρέφεια της περιοχής σε σχέση με την πραγματική της εικόνα, τα αξιοθέατα, τα μνημεία, την ιστορία, τον πολιτισμό, τους ανθρώπους και γενικά τα πλεονεκτήματά της, με απώτερο στόχο την ανάδειξη και προβολή της σύγχρονης ταυτότητας. Στο ίδιο πλαίσιο, είναι αναγκαία η δικτύωση και η συνεργασία με οργανισμούς, φορείς,

ιδρύματα, συλλογικότητες, οργανώσεις και μεμονωμένες προσωπικότητες που θα συνδέσουν τη δραστηριότητα και την ιδιότητα τους με την περιοχή και θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην πρόοδο και την εξέλιξη της.

Τέλος, είναι καθοριστική και εκ των ουκ άνευ η σταθερή εμπλοκή, η έντονη παρουσία και η συστηματική-στοχευμένη ενεργοποίηση και δραστηριοποίηση του Δήμου, εις τρόπον ώστε τόσο ο θεσμικός ρόλος και οι αρμοδιότητες του, όσο και η έμπρακτη συμβολή να είναι ορατές και μετρήσιμες έννοιες. Η έντονη έως και επιβλητική σε ορισμένες περιπτώσεις παρουσία του Δήμου σε όλα τα επίπεδα καθημερινής ζωής και δράσης της περιοχής, ίσως είναι η πιο βασική προϋπόθεση επιτυχίας του Προγράμματος, δεδομένου ότι η στενή επαφή, συνεννόηση, συμπόρευση και από κοινού δράση, είναι ο πλέον σίγουρος δρόμος για την επιτυχία του Προγράμματος.

1.5 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΞΟΝΩΝ, ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ

ΣΤΟΧΟΣ 1 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ 1.1 : ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ

Μέτρο 1.1.1 : Θεσμικές ρυθμίσεις

Στο Μέτρο περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν κατά κύριο λόγο αποφάσεις και πρωτοβουλίες του Δημοτικού Συμβουλίου, που θα πρέπει να ληφθούν και να θα βελτιώσουν τη λειτουργία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θα εμπεδώσουν κλίμα ασφάλειας, εμπιστοσύνης και ισονομίας μεταξύ των κατοίκων και της Δημοτικής Αρχής και ταυτόχρονα θα θωρακίσουν τους πολίτες απέναντι σε αυθαίρετες ενέργειες, αστοχίες, αδικίες και καθημερινές δυσκολίες.

Στο ίδιο Μέτρο περιλαμβάνονται αποφάσεις, ενέργειες, δράσεις και πρωτοβουλίες που διευκολύνουν την καθημερινότητα των κατοίκων και σχετίζονται με την καθαριότητα, την ύδρευση, την αποχέτευση, την επικοινωνία, τις ενδο-δημοτικές μεταφορές, την ύπαρξη και εύρυθμη λειτουργία κοινωνικών υποδομών, καθώς και υποδομών υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης και προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει

να δοθεί η ιδιαίτερη βαρύτητα και προσοχή, λόγω του ευαίσθητου και αναγκαίου του θέματος.

Το Μέτρο με τις επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες, στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην επίτευξη κλίματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης, στην προστασία της δημόσιας ζωής και της ατομικής περιουσίας, στη βελτίωση των υπηρεσιών του Δήμου προς τους Δημότες και έχει εφαρμογή σε όλη την περιοχή της Λαγκάδας.

Μέτρο 1.1.2 : Διαχείριση υδάτινων πόρων

Η αειφόρα διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων είναι διαδικασία κρίσιμη και επιβεβλημένη όσο ποτέ, λόγω της λειψυδρίας και των περιορισμών που έχουν επιβληθεί εξαιτίας της ύπαρξης και λειτουργίας του φράγματος, ειδικά σε ότι αφορά την άρδευση. Για το λόγο αυτό, το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση ή και δημιουργία υποδομών εξυγίανσης των υπόγειων υδροφορέων και πηγών, καθώς και στα σημεία στα οποία έχουν εντοπισθεί και χρήζουν παρεμβάσεων π.χ. Κράσι. Επίσης, περιλαμβάνει υποδομές εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων, επισκευές, συντήρηση, επέκταση δικτύου άρδευσης στον επιτόπιο και διαρκή έλεγχο των υδάτων και των εδαφών της περιοχής, μέσα από την εκπόνηση σχετικών μελετών και την υλοποίηση ανάλογων έργων. Το Μέτρο στοχεύει στη βελτίωση των υδρευτικών και αρδευτικών υποδομών, που θα έχει ως αποτέλεσμα την ποσοτική και ποιοτική επάρκεια νερού ύδρευσης και άρδευσης.

Μέτρο 1.1.3 : Βελτίωση βασικών υποδομών για τον τοπικό πληθυσμό

Το Μέτρο αφορά τη συμπλήρωση, βελτίωση, επέκταση και αναβάθμιση υποδομών που βελτιώνουν την καθημερινή ζωή των κατοίκων. Ειδικότερα, εστιάζει σε έργα κοινωνικού χαρακτήρα όπως βρεφονηπιακοί σταθμοί, δομές απασχόλησης και φιλοξενίας ηλικιωμένων, συντήρηση και εξοπλισμός υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, υπηρεσίες προς ειδικές ομάδες πληθυσμού, καθώς και η εύρεση και παραχώρηση υποδομών φιλοξενίας δραστηριοτήτων για νέους, γυναίκες και ταλαντούχους ή ευρηματικούς πολίτες και συλλογικά σχήματα, καθώς και η

συμπλήρωση, βελτίωση, εμπλουτισμός συλλογών, μουσείων, βιβλιοθηκών ή παρόμοιων υποδομών.

Στόχος του Μέτρου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η καλλιέργεια θετικού κλίματος, η εμπέδωση κλίματος ασφάλειας, η συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού, η καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων και η δημιουργική απασχόληση, η ουσιαστική αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας και η προώθηση ίσων ευκαιριών.

Μέτρο 1.1.4 : Βελτίωση τεχνικών υποδομών

Το Μέτρο αφορά τη δημιουργία, συμπλήρωση, επισκευή και βελτίωση υποδομών που σχετίζονται με τους εδαφικούς πόρους, ήτοι εκχερσώσεις, εκθαμνώσεις, διαπλατύνσεις, συντηρήσεις, διανοίξεις, ισοπεδώσεις γαιών, δημιουργία τάφρων, αναχωματώσεις, δημιουργία φρεατίων και μικρών έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, καθώς και έργων βελτίωσης της πρόσβασης και της στάθμευσης οχημάτων και γεωργικών μηχανημάτων.

Βασικός στόχος του έργου είναι η εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού, η αναβάθμιση των δημοτικών υποδομών και υπηρεσιών, η ορθολογική χρήση και η ήπια αξιοποίηση των φυσικών πόρων, καθώς και η πρόληψη και η αποκατάσταση περιβαλλοντικών βλαβών.

Μέτρο 1.1.5 : Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση - Συνεργασία

Το Μέτρο αφορά στην ευαισθητοποίηση και κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού (αγρότες, επαγγελματίες, εργαζόμενοι, νέοι, γυναίκες), των παραγωγικών και συλλογικών φορέων, και θεωρείται αναπόσπαστο μέρος του Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης της περιοχής. Οι δράσεις εστιάζουν σε θέματα κοινωνικού, περιβαλλοντικού και επαγγελματικού ενδιαφέροντος και σε θέματα προσαρμογής του ανθρώπινου κεφαλαίου της περιοχής στα νέα δεδομένα και ευκαιρίες και λόγω του φράγματος και λόγω των οικονομικών συγκυριών.

Κρίσιμα θεματικά πεδία αποτελούν οι γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες, η μελισσοκομία, ο αγροτουρισμός, η οικοτεχνία, η εστίαση και αναψυχή ενώ έμφαση δίνεται σε δράσεις που αφορούν συναντήσεις, ομιλίες, ημερίδες, επισκέψεις,

μεταφορά καλών πρακτικών, συνέργεια και συνεργασία εντός και εκτός περιοχής, καθώς και δημιουργία-παραγωγή-αξιοποίηση υλικού και μέσων προβολής και επικοινωνίας.

Στόχος του Μέτρου είναι η αλλαγή κοινωνικών προτύπων και πρακτικών, η καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας, η αξιοποίηση ευκαιριών, η ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, η αύξηση της απασχόλησης, η συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού, η ορθολογική χρήση, διατήρηση και προστασία των τοπικών πόρων

ΣΤΟΧΟΣ 2 : ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ

ΆΞΟΝΑΣ 2.1 : ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Μέτρο 2.1.1 : Ειδικό Χωρικό Σχέδιο

Το Μέτρο αφορά την άμεση/κατεπείγουσα εκπόνηση μελέτης που εστιάζει στη χωροταξική, πολεοδομική και περιβαλλοντική οργάνωση στην ευρύτερη περιοχή του φράγματος Αποσελέμη με στόχο την πρόληψη αρνητικών επιπτώσεων και αυθαίρετων περιβαλλοντικών βλαβών στη θεσμοθέτηση χρήσεων γης, καθώς και στη σύνδεση του με τον ευρύτερο σχεδιασμό του Δήμου Χερσονήσου.

Στόχος του έργου είναι η θεσμική θωράκιση και οργάνωση της περιοχής μετά τη δημιουργία του φράγματος και στο πλαίσιο του Ν.444/2016 ΦΕΚ Α 241/23-12-2016 «Χωροταξικός Σχεδιασμός, Βιώσιμη Ανάπτυξη και άλλες διατάξεις».

Μέτρο 2.1.2 : Σωστικές παρεμβάσεις και αναπλάσεις οικισμών

Το Μέτρο αφορά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αισθητικών και λειτουργικών παρεμβάσεων σε όσους οικισμούς κριθούν αυτές αναγκαίες. Σωστικές παρεμβάσεις σε μνημεία και κτίσματα και αναστήλωση και ανάδειξη εκκλησιαστικών και ιστορικών μνημείων και στοιχείων της περιοχής. Σε ότι αφορά τα έργα ανάπλασης, θα δοθεί προτεραιότητα σε πλατείες και οικιστικούς πύργους και σε συνοδές υποστηρικτικές υποδομές, όπως π.χ. χώροι στάθμευσης, δίκτυα όμβριων και λυμάτων, φωτισμός, πράσινο, καθώς και έμφαση και προτεραιότητα σε υποδομές πληροφορικής και επικοινωνιών, π.χ. δίκτυα οπτικών ινών, wi-fi κ.α.

Στόχος του Μέτρου είναι η βελτίωση και ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών, η διαφύλαξη και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας και των ιδιαίτερων ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων, η συγκράτηση του πληθυσμού, η αύξηση της επισκεψιμότητας, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Μέτρο 2.1.3 : Συνοδά έργα φράγματος

Το Μέτρο αφορά σχεδιασμό και άμεση υλοποίηση όλων των συνοδών έργων που αποφασίστηκαν και συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της κατασκευής του φράγματος και που μέχρι σήμερα παραμένουν ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις.

Οι επιμέρους δράσεις του έργου αφορούν τόσο μελέτες όσο και έργα και παρεμβάσεις μικρής και μεγάλης κλίμακας στα όρια του φράγματος με έμφαση και προτεραιότητα στα έργα που αφορούν την πρόσβαση και προσπελασιμότητα και εκείνα που αφορούν στην ανάδειξη, διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα διευρύνουν και ενισχύουν το ρόλο και τη σημασία του φράγματος για την περιοχή, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν την ενίσχυση του υδάτινου αποθέματος.

Στόχος του Μέτρου είναι η ενίσχυση της συνολικής λειτουργίας του φράγματος, η βελτίωση υποδομών, η αναβάθμιση της εξυπηρέτησης κατοίκων και επισκεπτών, η διατήρηση του περιβάλλοντος, η πρόληψη περιβαλλοντικών βλαβών και η βελτίωση της φήμης και της ελκυστικότητας της περιοχής.

ΣΤΟΧΟΣ 3 : ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Άξονας 3.1 : ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μέτρο 3.1.1 : Υποδομές διευκόλυνσης και εξυπηρέτησης

Το Μέτρο αφορά κατά κύριο λόγο τεχνικές υποδομές και παρεμβάσεις οι οποίες συνδέονται άμεσα με την αγροτική παραγωγή, την τουριστική ανάπτυξη και την επιχειρηματικότητα και εστιάζουν στη βελτίωση της βατότητας συγκεκριμένων τμημάτων του τοπικού και αγροτικού οδικού δικτύου που εξυπηρετούν αγροτικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις αλλά και τουριστικές μονάδες και δρόμοι που οδηγούν σε αξιόλογα μνημεία (μοναστήρια, εκκλησίες, σπήλαια, σημεία θέας)

πολιτιστικού, ιστορικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Ακόμα, αφορά τη δημιουργία ή συντήρηση υποδομών που ενισχύουν την προσέλκυση και εξυπηρέτηση επισκεπτών (π.χ. πίστα παρά πέντε) καθώς και παρεμβάσεις συντήρησης υποδομών πρόσβασης και προσπέλασης π.χ. μονοπάτια φύσης, σημάνσεις, βελτίωση της πρόσβασης και της ασφάλειας. Στους στόχους του Μέτρου μέσω των δράσεων που αναφέρονται παραπάνω περιλαμβάνονται: η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η συγκράτηση πληθυσμού, η βελτίωση και η ανάπτυξη τοπικών υποδομών μικρής κλίμακας, η βελτίωση πρόσβασης παραγωγών, επιχειρηματιών και εργαζομένων, η διευκόλυνση πρόσβασης σε επιλεγμένα σημεία τουριστικού και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, η αύξηση της φήμης και της ελκυστικότητας της περιοχής.

Μέτρο 3.1.2 : Αύξηση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής παραγωγής

Το Μέτρο αφορά αποσκοπεί στη βελτίωση της παραγωγικής δομής και οργάνωση υφιστάμενων αγροτικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και στον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων εις τρόπο ώστε και η παραγωγή και η απόδοση να αυξηθούν και να παράξουν υπεραξία για τους αγρότες.

Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αναζητηθούν τόσο συλλογικά σχήματα π.χ. ομάδες παραγωγών, όσο και νέες μέθοδοι π.χ. υδροπονία, καθώς και νέες καλλιέργειες και δραστηριότητες οι οποίες είναι συμβατές και στις νέες περιβαλλοντικές συνθήκες (αύξηση θερμοκρασίας, λειψυδρία) και συνάδουν με τη ζήτηση και τα νέα καταναλωτικά πρότυπα π.χ. μανιτάρια, αρωματικά φυτά, αλόη, μελισσοκομία, φάρμες, αγροκτήματα, καθώς και υπηρεσίες και δραστηριότητες που συμβάλλουν στην υποστήριξη της τοπικής παραγωγής π.χ. φυτώρια, καταστήματα αγροτικών εφοδίων, γεωπόνοι, κτηνίατροι, αγροτικά μηχανήματα, συνεργεία κ.α.

Στόχος του Άξονα αποτελεί η δημιουργία ανταγωνιστικού πρωτογενή τομέα με έμφαση και προτεραιότητα στην αγροδιατροφική αλυσίδα, η αύξηση αγροτικού πληθυσμού, η βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος, ο αναπροσανατολισμός της αγροτικής παραγωγής, η διατήρηση του περιβάλλοντος και τέλος η αύξηση των αγροτικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων και υποδομών.

Μέτρο 3.1.3 : Βελτίωση της ποιότητας και διάθεσης των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών

Το Μέτρο αφορά την αναβάθμιση της ποιότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών και παράλληλα την αποτελεσματική προβολή και προώθηση τους, μέσω συστηματικών και συντονισμένων δράσεων, πρωτοβουλιών και εκδηλώσεων. Ειδικότερα, οι δράσεις που αφορούν στη δημιουργία αναγκαίων υποδομών εις τρόπον ώστε να ενισχυθεί και να αξιοποιηθεί το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα της περιοχής π.χ. κινητός εξοπλισμός για υπαίθριες αγορές στα χωριά με σκοπό τη φιλοξενία τοπικών λαϊκών αγορών κάθε σαββατοκύριακο, τη μεταφορά και εφαρμογή καλών πρακτικών από άλλες περιοχές στον αγροτικό τομέα και τον τομέα του τουρισμού, τη συνεργασία με σχήματα και συλλογικότητες εναλλακτικών δράσεων και προσεγγίσεων για τη διοργάνωση τοπικών εκδηλώσεων με αντικείμενο την τοπική παραγωγή και επιχειρηματικότητα, τη συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη κάθε ενδιαφερομένου από επιστημονικό προσωπικό και ιδρύματα, την οργάνωση συναντήσεων και ημερίδων για την ενημέρωση των κατοίκων, την παραγωγή δημιουργικού υλικού για την προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών, τη συνεργασία μεταξύ των ντόπιων (δικτύωση-clusters), τη φιλοξενία-ανταλλαγή επισκέψεων σε άλλες και από άλλες περιοχές παραγωγών και επαγγελματιών για την απόκτηση εμπειρίας, καθώς και η συστηματική (οριζόντια και κλαδική) ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση και κατάρτιση τόσο στην αγροτική παραγωγή, όσο και στον τουρισμό και την οικοτεχνία.

Στόχος του Μέτρου και των δράσεων του είναι η βελτίωση των δομών και των μεθόδων παραγωγής και παροχής υπηρεσιών, ο αναπροσανατολισμός της αγροτικής παραγωγής, η δημιουργία υπεραξίας, η συγκράτηση του πληθυσμού και η προσέλκυση νέων αγροτών και επαγγελματιών στην περιοχή.

Μέτρο 3.1.4 : Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας

Το Μέτρο εμφανίζει πολυμορφικό χαρακτήρα εξαιτίας της παραγωγικής και επιχειρηματικής σύνθεσης της περιοχής. Ειδικότερα, ο τομέας της μεταποίησης δεν έχει πολλά περιθώρια με εξαίρεση τη δημιουργία ενός τυροκομείου ακόμα, καθώς και την ανάγκη συνένωσης των ελαιουργείων της περιοχής σε ένα, με σταθμούς

συγκέντρωσης-μεταφοράς ανά χωριό. Όμως η ίδρυση μικρών μεταποιητικών επιχειρήσεων (βιοτεχνία-οικοτεχνία) στον τομέα της μεταποίησης και της “πολιτιστικής βιομηχανίας” έχει βάση και πιθανά να μπορεί να “φιλοξενήσει” δέκα (10) βιώσιμες επιχειρήσεις αυτού του είδους (π.χ. υφαντική, ξυλογλυπτική, αγγειοπλαστική, λαϊκή τέχνη, μεταποίηση και συσκευασία τοπικών προϊόντων). Προς την πλευρά του τουρισμού το Μέτρο εστιάζει σε δράσεις ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και προώθησης του τουρισμού υπαίθρου, όπως π.χ. ανεμοπτερισμός, ιππασία, αναρρίχηση, σπηλαιολογία, ορειβασία, ποδήλατα βουνού, περιηγήσεις και συνακόλουθες υπηρεσίες, π.χ. οδηγοί βουνού (10), ενοικίαση εξοπλισμού (2) γραφείο εναλλακτικού τουρισμού (2), καφεενία, εστιατόρια-ταβέρνες (10), επιχειρήσεις ενοικίασης ποδηλάτων (2), καθώς και καταλύματα, διαμερίσματα ή μικρά ξενοδοχεία για τη δημιουργία εκατόν πενήντα (150) τουλάχιστον κλινών σε βάθος τριετίας. Επίσης, συστήνονται επιχειρηματικές δραστηριότητες γύρω από τον πολιτισμό και τον τουρισμό, όπως π.χ. σχολές χορού, σχολές γαστρονομίας, επιχειρήσεις υποστήριξης ξενοδοχειακών μονάδων π.χ. καθαρισμοί, υπηρεσίες δωματίου, υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής βλαβών κ.α. (5). Τέλος, στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, συστήνονται επιχειρήσεις υπηρεσιών βοήθειας στο σπίτι, ιατρικής φροντίδας κ.α., ενώ στον τομέα του εμπορίου ένα (1) παντοπωλείο ανά χωριό, καθώς και λειτουργία καταστημάτων τοπικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης.

Στόχος του Μέτρου και των δράσεων του είναι η δημιουργία ανταγωνιστικών και βιώσιμων επιχειρήσεων, η ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, η ήπια ανάπτυξη, ο εμπλουτισμός και η διαφοροποίηση των τοπικών προϊόντων, η διεύρυνση και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΣΤΟΧΟΣ 4 : ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ**ΆΞΟΝΑΣ 4.1 : ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑ****Μέτρο 4.1.1 : Προστασία και διατήρηση φυσικών πόρων**

Το Μέτρο αφορά στη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών πόρων (δασικές εκτάσεις, βοσκότοποι, χλωρίδα, πανίδα) καθώς και την εξάλειψη των φαινομένων ρύπανσης και καταστροφής του περιβάλλοντος. Επιπλέον, περιλαμβάνει δράσεις βελτίωσης μονοπατιών, (βατότητα, σήμανση, κρήνες, σημεία στάσης θέας/παρατήρησης). Κρίνεται επίσης σκόπιμη από κάθε άποψη η εξέταση της δυνατότητας δημιουργίας γεωπάρκου σε συνεργασία και με την περιοχή του Οροπεδίου Λασιθίου. Στον τομέα των ανθρώπινων πόρων περιλαμβάνονται δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, τόσο του αγροτικού πληθυσμού όσο και των επαγγελματιών αλλά και των επισκεπτών και βεβαίως των μαθητών και των νέων, μέσα από τη δημιουργία μόνιμου πυρήνα (οικολογικό σχολείο) που θα στελεχωθεί από εθελοντές, επιστήμονες, κατοίκους, φίλους της Λαγκάδας και τη νεολαία, καθώς και η παραγωγή ενημερωτικού υλικού και η προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού.

Στόχος του Μέτρου είναι η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών για την ανάγκη αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, η πρόληψη και αποκατάσταση περιβαλλοντικών βλαβών, η ανάδειξη και διατήρηση χώρων, σημείων, τοπίων, η δημιουργία μόνιμων περιβαλλοντικών υποδομών, ο επαναπροσδιορισμός των τοπικών κοινωνικών προτύπων και πρακτικών και εν τέλει η βιώσιμη λειτουργία της Λαγκάδας.

Μέτρο 4.1.2 : Πολιτιστική διαχείριση

Το Μέτρο αφορά στην υλοποίηση ολοκληρωμένων, στοχευμένων και ιεραρχικών δράσεων που αφορούν την ανάδειξη, αναστήλωση, διαμόρφωση εξωραϊσμό, σήμανση αρχαιολογικών χώρων, εκκλησιαστικών μνημείων, μνημείων και στοιχείων της αγροτικής κληρονομιάς (φάμπρικες, κρήνες, γεφύρια, πηγάδια, νερόμυλοι), δημιουργία χώρων στάθμευσης, αισθητική βελτίωση του περιβάλλοντος χώρο, καθώς και η αγορά ιστορικών κτισμάτων (π.χ. οικία Ξανθουδίδη). Περιλαμβάνει επίσης,

δράσεις αποκατάστασης και ενεργοποίησης υφιστάμενων πολιτιστικών υποδομών (βλ. π.χ. Κράσι Σπίτι του Πολιτισμού), η ανάδειξη και προβολή καλών πρακτικών π.χ. Γουβερνιώτισσα, καθώς και η αισθητική αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος με τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον υλικών π.χ. απομάκρυνση φωτεινών και άλλων πινακίδων και αποκατάσταση τους με ξύλινες π.χ. Αβδού. Παράλληλα, επιβάλλεται η λειτουργία και εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ των τοπικών πολιτιστικών φορέων, εθελοντών και άλλων συλλογικοτήτων από άλλες περιοχές, καθώς και η αξιοποίηση προσωπικοτήτων που σχετίζονται με τις τέχνες και τα γράμματα και έχουν λόγο και ρόλο στην περιοχή. Στόχος του Μέτρου και των δράσεων του είναι η πολιτισμική ενίσχυση της περιοχής, η προβολή και εξωστρέφεια της, η διάσωση και ανάδειξη του ιστορικού και μνημειακού πλούτου, ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.

Μέτρο 4.1.3 : Εξωστρέφεια - Προβολή - Δραστηριότητες

Το Μέτρο εστιάζει σε δράσεις που κρίνονται κομβικές και κρίσιμες από κάθε άποψη σε ότι αφορά την προβολή της τοπικής ταυτότητας και την ενίσχυση της τοπικότητας-ελκυστικότητας της περιοχής. Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτούνται συντονισμένες, τακτικές και στοχευμένες δράσεις που θα αξιοποιήσουν και θα προβάλλουν το παλιό αλλά και το νέο “αφήγημα” της περιοχής, αξιοποιώντας την τεχνολογία, το διαδίκτυο, τη φωτογραφία, το βίντεο, καθώς και την πρόσκληση-προσέλκυση bloggers, δημοσιογράφων, προσωπικοτήτων, διαμορφωτών κοινής γνώμης, λειτουργία θερινών σχολείων κ.α.

Καθοριστικής σημασίας κρίνεται η δημιουργία υποστηρικτικού υλικού π.χ. λογότυπο, ιστοσελίδα, χάρτες, πληροφοριακό υλικό κ.α. το οποίο θα μπορεί εύκολα να βρει και να αξιοποιήσει ο επισκέπτης ή ο κάθε ενδιαφερόμενος. Κρίσιμης σημασίας είναι η συνέχιση και κυρίως ο επαναπροσδιορισμός και η αναβάθμιση του περιεχομένου, του στόχου και του ρόλου των πολιτιστικών και των άλλων τοπικών εκδηλώσεων (καθολική ανάγκη ποιοτικής αναβάθμισης και χρονικής ανακατανομής), μέσα από συνεργασία και την ενιαία αντιμετώπιση τους (π.χ. γιορτές Λαγκάδας).

Στόχος του μέτρου είναι η βελτίωση της προβολής και εξωστρέφειας της περιοχής, η προσέλκυση κατοίκων και επισκεπτών, η δημιουργία νέας εικόνας για την περιοχή, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η πολιτιστική αναβάθμιση, η κοινωνική συνοχή.

ΣΤΟΧΟΣ 5 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

ΆΞΟΝΑΣ 5.1 : ΤΟΠΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Μέτρο 5.1.1 : Συμμετοχή-Συνεργασία τοπικού πληθυσμού

Το Μέτρο εστιάζει σε δράσεις που ενισχύουν τη συμμετοχική διαδικασία και την κοινωνική συνοχή, στοιχεία τα οποία αποτελούν βασικές προϋποθέσεις και όρους επιτυχίας, όχι μόνο του Προγράμματος αλλά της αναπτυξιακής διαδικασίας στο σύνολο της. Προς την κατεύθυνση αυτή, απαιτούνται πολλές και σε διάφορα επίπεδα συναντήσεις με τους εμπλεκόμενους στο Πρόγραμμα (τοπική αυτοδιοίκηση, κάτοικοι, εργαζόμενοι, επαγγελματίες, φορείς, οργανισμοί, εκπαιδευτική και επιστημονική κοινότητα) εις τρόπον ώστε να γίνει αντιληπτό το σχέδιο και να συζητηθεί, να κριθεί, αν χρειασθεί να αναθεωρηθεί και στο τέλος να υπάρξει μια κατ' αρχήν συμφωνία (συμφωνία-πλαίσιο). Η μέγιστη δυνατή συμμετοχή σε αυτές τις συναντήσεις οι οποίες μπορεί να είναι και χωρικές και τομεακές (κάθετες και οριζόντιες) θα αποτελέσει τη βάση επιτυχίας του εγχειρήματος, αλλά και τη δεξαμενή άντλησης ιδεών, απόψεων, θέσεων αλλά και εθελοντικής συμμετοχής και προσφοράς από το τοπικό ανθρώπινο δυναμικό, του οποίου η συνεισφορά και η ωφέλεια μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη και τεράστια σε μέγεθος και σημασία.

Επίσης, οι δράσεις (γενικές και ειδικές) που εστιάζουν σε συνέργεια και συνεργασία τόσο εντός της περιοχής σε αυτοδιοικητικό, παραγωγικό, επιχειρηματικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο, όσο και εκτός περιοχής με Δήμους, Περιφέρεια, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, φορείς και συλλογικά σχήματα θα λειτουργήσουν αθροιστικά προς την όλη αναπτυξιακή προσπάθεια, θα αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα προς γενικό όφελος και θα ανοίξουν νέους δρόμους και προοπτικές για το μέλλον.

Το Μέτρο στοχεύει στη μείωση της εσωστρέφειας, στην τόνωση της αυτοπεποίθησης και της ενθάρρυνσης, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της φήμης της περιοχής, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην αύξηση των ευκαιριών και των

δυνατοτήτων, στην καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας και ποιοτικών σχέσεων εκτός και εκτός Λαγκάδας.

Μέτρο 5.1.2 : Τοπική Ομάδα Συντονισμού (Τ.Ο.Σ.)

Το Μέτρο αφορά στην οργάνωση και λειτουργία υποστηρικτικού μηχανισμού διαχείρισης και παρακολούθησης του Προγράμματος (σε άτυπη μορφή) ο οποίος μηχανισμός θα έχει το ρόλο του τοπικού συντονιστή, σε στενή-απόλυτη συνεργασία με τη Δημοτική Αρχή, τα τοπικά συμβούλια και τα υπηρεσιακά στελέχη, εις τρόπον ώστε και ο σχεδιασμός να λάβει ευκολότερα σάρκα και οστά και ο Δήμος να τύχει στήριξης και διευκόλυνσης σε ότι αφορά το ρόλο και τις αρμοδιότητες του.

Ειδικότερα, η Τ.Ο.Σ. θα είναι ολιγομελής, πέντε (5) έως επτά (7) μέλη και θα αποτελείται από άτομα με εμπειρία σε θέματα τοπικής ανάπτυξης, επιχειρηματικότητας, αγροτικής παραγωγής, εκπαίδευσης, διοίκησης και άλλων συναφών επιστημονικών και επαγγελματικών πεδίων.

Η Τ.Ο.Σ. θα έχει εθελοντικό χαρακτήρα, γνωμοδοτικό ρόλο και ως βασική αποστολή να λειτουργήσει υποστηρικτικά προς την τοπική κοινωνία, την επιχειρηματικότητα, το τοπικό γίγνεσθαι και την Δημοτική Αρχή, αθροίζοντας δυνάμεις και συντονίζοντας, κατευθύνοντας, υποστηρίζοντας και ενίοτε πιέζοντας προς κάθε κατεύθυνση και βοηθώντας στην ουσιαστική επανεκκίνηση της περιοχής.

Η Τ.Ο.Σ. θα έχει άτυπο χαρακτήρα, μπορεί όμως να λειτουργεί στη βάση συμφωνημένου κανονιστικού πλαισίου ως τοπικός επικεφαλής της προσπάθειας (τοπικός συντονιστής). Στο πλαίσιο της λειτουργίας, τα μέλη μπορούν να συγκροτούν ομάδες εργασίας, να διοργανώνουν συναντήσεις και ενημερωτικές εκδηλώσεις, να παίρνουν πρωτοβουλίες για το σχεδιασμό και την ωρίμανση έργων και δράσεων, να εισηγούνται για τοπικά θέματα στη Δημοτική Αρχή, καθώς και να παίρνουν θέση επί τοπικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών θεμάτων. Η Τ.Ο.Σ. θα λειτουργεί επίσης, προς την κατεύθυνση καλλιέργειας σχέσεων εμπιστοσύνης, και κατανόησης ιδιαίτερων προβλημάτων με την τοπική κοινωνία και τα τοπικά συμβούλια, καθώς και προς την καλλιέργεια συνεργασίας με επιστημονικούς και άλλους φορείς για μελέτη, κατάρτιση, επιμόρφωση, εκπαίδευση, ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων για τρέχοντα θέματα.

Συνοψίζοντας, η Τ.Ο.Σ. είναι ένας άτυπος τοπικός μηχανισμός, χωρίς θεσμικό ρόλο και αρμοδιότητες, ο οποίος όμως μπορεί να εξελιχθεί σε σημείο αναφοράς και να διαδραματίσει κεντροβαρικό ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία που σχεδιάστηκε και προτείνεται στο παρόν Πρόγραμμα. Επομένως, θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με προσοχή και εφόσον συμφωνηθεί και γίνει αποδεκτή, να βρεθούν τα κατάλληλα πρόσωπα που θα τη στελεχώσουν και να δοθεί η αναγκαία στήριξη από όλες τις πλευρές, ώστε να αποδώσει και να μακροημερεύσει.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Οι παρεμβάσεις-προτάσεις που περιέχονται στο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης της περιοχής Λαγκάδας του Δήμου Χερσονήσου κρίνονται συμβατές στο σύνολο τους, τόσο με τα δεδομένα της περιοχής (μικρο-περιβάλλον) όπως αποτυπώθηκαν στην ανάλυση SWOT, όσο και με σχεδιασμό-προγραμματισμό του Δήμου Χερσονήσου αλλά και ευρύτερα με εκείνο της Περιφέρειας Κρήτης (μάκρο-περιβάλλον), στοχεύοντας μεμονωμένα και από κοινού στη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, τη διατήρηση του περιβάλλοντος, την αύξηση της απασχόλησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, με κύριο χαρακτηριστικό την ολοκληρωμένη προσέγγιση και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Βασικό κριτήριο επιλογής των μέτρων και δράσεων του Προγράμματος είναι πρωτίστως η αναγκαιότητα-σκοπιμότητα τους και δευτερεύοντας ο βαθμός ωριμότητας, δεδομένης της δυσκολίας εντοπισμού και ιεράρχησης τους και κατ' επέκταση του κόστους υλοποίησής τους και για το λόγο αυτό αποφεύχθηκε σκόπιμα η κοστολόγηση τους, προκειμένου να μην διαφύγει η προσοχή από την ουσία του σχεδίου και οδηγηθεί το Πρόγραμμα στον πειρασμό της χωρικής ή τομεακής ή άλλης ποσοτικοποίησης των.

Στην ίδια λογική κινήθηκε και η απουσία από το Πρόγραμμα χρονοδιαγράμματος, δεδομένου ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να προγραμματιστούν χρονικά έργα τα οποία χρειάζονται αρχικές μελέτες, μελέτες εφαρμογής, μελέτες σκοπιμότητας, Μ.Π.Ε., αδειοδοτήσεις, απαλλαγές, εγκρίσεις και διαδικασίες ιδιαίτερα χρονοβόρες και επίπονες. Σε κάθε περίπτωση η παρούσα Προγραμματική Περίοδος προσφέρει τη δυνατότητα ωρίμανσης και ένταξης τόσο ιδιωτικού όσο και δημόσιου χαρακτήρα έργων.

Κρίσιμη όπως αναφέρθηκε σε πολλά σημεία του Προγράμματος αποτελεί η ανάγκη συντονισμού και μάλιστα σε διακριτές ενότητες, ήτοι:

- ☑ Εντοπισμός, συμφωνία και ωρίμανση παρεμβάσεων (έργων και δράσεων).

- ✓ Προετοιμασία ένταξης των παρεμβάσεων σε χρηματοδοτικές πηγές.
- ✓ Παρακολούθηση της υλοποίησης του Προγράμματος: (α) στο επίπεδο της χωρικής ολοκλήρωσης, και (β) στο επίπεδο της λειτουργικής ολοκλήρωσης.

Σημειώνεται ότι η αναπτυξιακή στρατηγική του Προγράμματος εμπεριέχει σε μεγάλο βαθμό: (i) τη διάσταση της συνεργασίας των αξόνων των μέτρων και των δράσεων μεταξύ τους, (ii) το ολοκληρωμένο και ισόρροπο χαρακτήρα και (iii) την πρόνοια για άρση των ενδοπεριφερειακών-ενδοδημοτικών ανισοτήτων.

Τέλος, υπογραμμίζεται ότι αν και είναι αναγκαία η πραγματική εκτίμηση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων του Προγράμματος, αυτό δεν μπορεί να γίνει, για τον απλούστατο λόγο ότι πρέπει να έχει δημιουργηθεί μια ποσοτικά και ποιοτικά κρίσιμη μάζα από έργα και διαθέσιμους πόρους αντίστοιχα, για να μπορεί να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα.

Επομένως, όσο πιο γρήγορα υπάρξει «αναπτυξιακή επανεκκίνηση» της Λαγκάδας, τόσο πιο γρήγορα θα έχουμε πραγματική εκτίμηση των επιπτώσεων και κατ' επέκταση ο προτεινόμενος Τ.Ο.Σ. θα είναι σε θέση να προσδιορίσει τις πιθανές διορθωτικές ενέργειες και σε συνεργασία με το Δήμο, αλλά και τους τοπικούς ωφελούμενους, να μεγιστοποιηθεί το τελικό αποτέλεσμα.

Συμπερασματικά, το Πρόγραμμα στο σύνολο του, αποτελεί μια φιλόδοξη και ταυτόχρονα ρεαλιστική πρόταση, η οποία...

**Δε θα αφήσει τις δυσκολίες να εμποδίσουν τα όνειρα,
θα προτείνει τρόπους,
θα ορίσει πρακτικές,
θα κάνει τη Λαγκάδα να ελπίζει...**

